

Tekil öznelerin yüklemeleri tekil, çoğul öznelerin yüklemeleri ise çoğul olur.

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu kurala uyulmamasından kaynaklı bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Siz de fırsat bulur bulmaz benim yanıma gelir misiniz?
- B) Hafta sonu yapılan deneme sınavına Sevinç, Ezgi ve ben girdim.
- C) Ben ve Onur yıllardır çok samimi ve iyi anlaşılan iki arkadaşız.
- D) Onlar şartlar bir türlü elvermediği için henüz buraya gelemediler.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde özne-yüklem uyumsuzluğundan kaynaklı bir anlatım bozukluğu yapılmıştır?

- A) Cesur çocuk sabahın ilk saatleriyle birlikte gözlerini çadırın içinde açtı.
- B) Bir zaman sonra karşı dağlara vuran gün ışığı onu çocukluğuna götürdü.
- C) Sen ve ben evlerimize bir bilgisayar alalım.
- D) Kediler ve köpekler sabaha kadar kapıları tırmalamışlar.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu cümlelerin uygun bir yerine "ona" sözcüğü eklenerek giderilebilir?

- A) Onunla yıldızı barışmamıştı, ayrıca hiç hoşlanmıyordu.
- B) Kardeşim bana ailemin emaneti, gözüm gibi bakacağım.
- C) Arabasına gözü gibi bakıyordu, her gün ayna gibi parlatıyordu.
- D) Kendi isteğiyle buraya gelmiş ve birkaç gün kalacaktı.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yüklem eksikliğinden kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır?

- A) Mustafa ileride doktor, Anıl ise mühendis olmak istiyor.
- B) Ben köfte söyledim, kardeşim ise soslu makarna söyledi.
- C) Dün banka işlerini, bugün ise noter işlerini halledeceğim.
- D) Çiğdem matematiği biraz, Türkçeyi ise çok seviyormuş.

Anlatımın "açıklık" ilkesine göre, bir cümle farklı anlamlar taşımamalıdır. Örneğin "Notlarını çok merak ediyorum." cümlesinde hem "senin notlarını" hem de "onun notlarını" anlamlarına ulaşılabilir. Bu durum anlatım bozukluğuna neden olur.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu açıklamayı örneklendiren bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Yazıların bence olağanüstü, yayımlatmayı düşünmedin mi hiç?
- B) Sorularına yanıt vermekte güçlük çekiyorum.
- C) Arabanı iki günlüğüne ödünç verir misin?
- D) Arkadaşın arıyor, konuşmak istiyormuş.

Hindistan'da özellikle yiyecek ve içeceğe dikkat etmek gerekiyor, ucuz ve kaliteli olmayan yerde yemek yiyorsanız et çeşitleri ve çeşme suyu içmemeniz yararınıza olacaktır.

6. Bu parçadaki anlatım bozuklukları,

- I. "et çeşitleri"nden sonra "yememeniz" getirilerek
 - II. "ucuz" dan sonra "olan" getirilerek
 - III. "gerekıyor" sözcüğüne "-dır" eki getirilerek
 - IV. "yararınıza" yerine "faydanıza" getirilerek
- numaralanmış yargılardan hangi ikisi uygulanarak giderilebilir?**

- A) I – II
- B) II – III
- C) I – III
- D) III – IV

Yıllardır mozaikleri korumak için büyük çaba harcanmasına rağmen paramparça olmuş.

7. Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özne eksikliği
- B) Nesne eksikliği
- C) Ek-fiil eksikliği
- D) Yer tamlayıcısı eksikliği

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zarf tümleci eksikliğinden kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır?

- A) İş işten geçmeden bu işleri yetiştirmemiz gerek.
- B) Arkadaşlarını tek tek aradı, dertleşti.
- C) Olan olmuş, bu saatten sonra önümüze bakalım.
- D) Yurt dışından gelen akrabalarını karşılamak için havaalanına gitti.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu vardır?

- A) Sizi dinlemelerini istiyorsanız siz de karşınızdakini dinleyin.
 B) Resim çalışmalarını genelde ilk olarak eski resim öğretmenine gösterir.
 C) İlçemizde her yıl kültürel ve sanat etkinlikleri düzenlenir.
 D) Göçmenlere giden yardımların kesilmesine çok üzüldük.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu yoktur?

- A) Çocuklarımıza ilgi göstermeli, sevmeliyiz.
 B) Annesi, bu konuda onu da uyarmıştır.
 C) Sen de Ahmet de ödevi iyi hazırlamış.
 D) Bu işten sen kazançlı, ben zararlı çıktım.

11. Hangisinde diğerlerinden farklı bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Dün beni aradı ve çok ilginç şeyler anlattı.
 B) Şarkılarıyla dinleyicileri coşturdu, neşeli dakikalar yaşattı.
 C) Annesini hiç üzmez, her zaman yardım ederdi.
 D) Sınava giren öğrenciler, bir an önce bitirmeyi amaçlıyordu.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu vardır?

- A) Türkiye'ye yöneltilen şikâyet de bu mantık doğrultusunda değerlendirilmesi gerekir.
 B) Toplum yaşamını zenginleştiren öğelerin başında geçmişi bilme gelir.
 C) Bu sanatçı, olaylar karşısında oldukça duyarlı biridir.
 D) Sanat, insanların dostluklar kurmasını sağlayan büyük bir güçtür.

13. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sözcüğün yanlış yerde kullanılmasından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Yola uykusuz çıkmak kazalara davetiye çıkarır.
 B) Her Allah'ın günü aynı şeyleri yaşamak zorunda mıyım?
 C) Tedbir almazsak bu konu, başımızı çok ağrıtabilir.
 D) Çocukların tabletlerle fazla haşır neşir olmasını istemiyorum.

14. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde öge eksikliğinden kaynaklı bir anlatım bozukluğu yoktur?

- A) Bulaşıkları sen, evi ben temizlerim.
 B) Diziye severek izliyorum, ders çıkartıyorum.
 C) Tüm gün çalıştık, çalışmaya hiç ara vermedik.
 D) Komşunun ziline basıp limon istedim.

1. Tiyatronun güzelliği herkesi etkiledi çünkü güzel oynanmıştı.
2. Yaşlı kadının durumu gittikçe kötüleşiyor, yerinden kalkamıyordu.
3. Sizlere teşekkür etmek ve sizi kutlamak istiyorum.
4. Hız yapan aracın lastiği patladı, yolda kaldı.

Özne yanlışlığından kaynaklanan anlatım bozukluklarına ait örnek cümleler tahtaya yazılacaktır.

15. Buna göre kaç numaralı cümle istenilen duruma örnek olamaz?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

Kasabamızın tek tarihî eserinin restorasyonunu yapıyor ve çok yakında halkımızın ziyaretine açıyoruz.

16. Bu cümledeki anlatım bozukluğunun sebebi aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Evini temiz tutar, sevdiklerine sürekli açardı.
 B) Temizlik konusunda annesinden azar ıstır yine de en çok onu severdi.
 C) Kitaplarını özenle korur, dostları gibi görür.
 D) Kardeşinin sorunlarıyla ilgilenir, yola getirmeye çalışırdı.

Birden çok yüklemler ve bağlaçlı cümlelerde ikinci yükleme getirilmesi gereken yer tamlayıcısı getirilmezse anlatım bozukluğu olur.

Örnekler:

1. Öğretmenimi çok sever - - - - her konuda güvenirim.
2. Çocuğa bir soru sordu ve - - - - elinden tuttu.
3. Yeğenlerine sürpriz yaptı - - - - renkli kalemler dağıttı.
4. Efe'yi sinemaya götürdü - - - - hediyeler aldı.

17. Numaralandırılmış örnek cümlelerin hangilerinde boş bırakılan yere "ona" sözcüğü getirilirse anlatım bozukluğu düzelir?

- A) 1 ve 2 B) 3 ve 4
 C) 2 ve 3 D) 1 ve 4

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde farklı bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Bundan böyle artık onun buraya geleceğini sanmıyorum.
 B) İki günde bir, güneşir kütüphaneye giderim.
 C) Ben şahsen kişisel olarak bir daha orada yemek yemezdim.
 D) Bu kafayla sınavı kazanmama şansımız artıyor.

KURAL: İnsanlar çoğul özne olduğunda yüklem tekil de çoğul da olabilir.

- ✓ Askerler tatbikat yaptılar. (Doğru)
 ✓ Askerler tatbikat yaptı. (Doğru)

KURAL: İnsan dışındaki varlıklar çoğul özne olduğunda yüklem tekil olmak zorundadır.

- ✓ Ağaçlar yapraklarını döktüler. (Yanlış)
 ✓ Ağaçlar yapraklarını döktü. (Doğru)

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yukarıdaki kurala uyulmamasından kaynaklı bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Öğrenciler, dersi çok dikkatli dinledi.
 B) Kediler, önlerine konulan sütü içtiler.
 C) Sanatçılar, bir bir sahneye davet edildiler.
 D) Dağlar, beyaz bir örtüyle kaplandı.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde nesne eksikliğinden kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Bu zor dönemde seni destekleyeceğim ve yardım edeceğim.
 B) Serkan, Batı klasiklerini pek az, Doğu klasiklerini ise hiç okumamıştır.
 C) Bu konuda size karşı değilim ama desteklemiyorum da.
 D) Programın 30 dakikalık bölümü edebiyat tartışmalarına ayrılmıştı.

(I) Antalya Altın Portakal Film Festivali giderek uluslararası festivallerin standardına yaklaşıyor.
 (II) Önemli ivmeler kazanarak çıtayı her yıl daha da yükseltiyor. (III) Bu organizasyonun Türk sinemasına çok büyük bir katkısı var. (IV) On gün içinde hem Türk hem de yabancı sinemaların en iyi filmlerini seyretme fırsatı bulduk.

4. Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde tamlanan eksikliğinden kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) I
 B) II
 C) III
 D) IV

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu yoktur?

- A) Her yıl kendini dinlemek için buraya gelir, birkaç gün kalırdı.
 B) Beni dikkatle ve saygıyla dinlemiş, sonunda o da hak vermişti.
 C) Çocukluğunun geçtiği yere dönecek ve öğretmenlik yapacaktı.
 D) Sözlerime katılmakla beraber bana açık destek vermemişti.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde çatı uyumsuzluğundan kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Yağışların bir süre daha devam edeceğini söylüyormuş yetkililer.
 B) Kilolarca balık yakaladıktan sonra bakır bir tavada nar gibi kızartıldı.
 C) Çocukluğumda kardeşimle çatı katındaki küçük odada kalırdık.
 D) Ben dışarı çıkıyorum, siz iki saat boyunca salonda ders çalışacaksınız.

Yaptığımız denetimlerle kazıların bilinçli şekilde sürdürüleceğini sağlayacağız.

7. Bu cümledeki anlatım bozukluğuna benzer bir anlatım bozukluğu aşağıdaki cümlelerin hangisinde söz konusudur?

- A) Bir insan ne kadar yetenekli olursa olsun çalışmadıkça başarılı olamaz.
 B) Son yıllarda ülkemizin Uzak Doğu ülkelerine ihracatı artış gösteriyor.
 C) Yiyecek sıkıntısının nedeni ürünleri zamanında pazara gönderilmemesindendir.
 D) Kimsenin etlisine sütlüsüne karışmazsan herkes seni el üstünde tutar.

KURAL: Öznesi belgisiz zamir ya da sıfat olan cümlelerin yüklemeleri tekil olur.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu kurala uyulmamasından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Birkaç çocuk sokakta neşeyle bağıriyor.
 B) Birçoğu bu saatlerde evinde uyuyorlar.
 C) Hiçbiri geçen hafta verilen Türkçe ödevini yapmamış.
 D) Biraz daha domates çorbası alabilir miyim?

(I) Belediye ekipleri, yaklaşan bayram nedeniyle denetimlerini sıklaştırdı. (II) Gıda işletmeleri üzerine yaptığı haberlerle ekiplere yardımcı olan usta gazeteci Ekrem İzbudak, bu denetimleri ekranlara taşıdı. (III) Denetimler sonucu, dükkânları kirli bulunan mevcut on sekiz iş yeri kapatıldı. (IV) Yetkililer vatandaşları daha dikkatli olmaları ve güvendikleri yerlerden alışveriş yapmaları konusunda uyardı.

9. Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisinde anlatım bozukluğu vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

Sanatsal faaliyetler, yaşamımızı sıradan ve tekdüze olmaktan kurtarır.

10. Aşağıdakilerin hangisinde bu cümledekiyle aynı türden bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Konser salonu bildiğin ağzına kadar tıklım tıklım doluydu.
B) Kayıt için bir dilekçe ile dört resim istiyorlarmış.
C) Kendi yaptıklarına bakmadan "Senin sayende anlaşma bozuldu." diye saatlerce söylendi.
D) 27 Nisan 1980 yılında dünyaya gelen sanatçımız, bugüne kadar sayısız çalışmaya imza atmıştır.

- ❖ Bir önceki derste makale ile deneme arasındaki ayrıntıya değinmişti.
- ❖ Onun iyi bir yere gelmesi için belki yardım etmiş olabilir.
- ❖ Herkes, eğitim fiyatlarının yüksekliğinden şikâyetçi.
- ❖ Öğretmenler, öğrencilerinin iyiliğini ister, sevgiyle bakarlar.

11. Numaralanmış cümlelerdeki anlatım bozukluklarının sebebi aşağıdakilerden hangisi olamaz?

- A) Bir sözcüğü yanlış yerde kullanmak
B) Gereksiz sözcük kullanmak
C) Bir sözcüğü yanlış anlamda kullanma
D) Yer tamlayıcısı eksikliği

12. "Çok kitap okuyanlar algısının gelişmiş olduğu bilinir." cümlesindeki anlatım bozukluğunun sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Noktalama eksikliği
B) Özne-yüklem uyumsuzluğu
C) Tamlayan eki eksikliği
D) Çatı uyumsuzluğu

KURAL: İnsan dışındaki varlıklar veya kavramlar kişileştirilerek özne olduğunda yüklem çoğul olabilir.

13. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu özelliğe uygun bir kullanım vardır?

- A) Ahmetler de yarınki yemeğe katılacaklarmış.
B) İnancını yitiren umutlar, oradan oraya savruluyorlardı.
C) Bülbüller güllere, güller bülbüllere hayrandır.
D) Korkudan titreyen ağaçlar, rahat bir nefes aldı.

1. Dün akşama kadar sizi aradık fakat bir türlü ulaşamadık.
2. Anlattıklarınızdan ne ben bir şey anladım ne de salondakiler.
3. Akşam programda bize yaklaşıyor, ısrarla uzaklaşıyordu.
4. Bu hediyeleri çocuklara verelim, sevindirelim.

14. Yukarıdaki cümlelerin hangilerinde aynı öge eksikliğinden kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır?

- A) 2 – 4 B) 1 – 3
C) 2 – 3 D) 1 – 4

15. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde özne-yüklem uyumsuzluğundan kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır?

- A) Bu konuyla ilgili neler bildiğini kimse bilmiyordu.
B) Okuyucuyu yakalamasını bilen bir yazar olmak kolay değildir.
C) Ne ben seni anladım ne de sen beni.
D) Özel ve spor okulları denetimden geçecekti.

Gülünç ve iyi niyetli olmayan bu insanlardan olumlu cümleler beklemeyin.

16. Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdakilerden hangisiyle giderilebilir?

- A) "gülünç" sözcüğü cümleden atılarak
B) "gülünç" sözcüğünden sonra "olan" sözcüğü getirilerek.
C) "iyi" sözcüğünün yerine "art" sözcüğü getirilerek.
D) "bu" sözcüğünden sonra "güzel" sözcüğü getirilerek.

Dilimizde bazı zamirler olumlu, bazıları olumsuz anlam taşır. Yüklemlerin bu zamirlere göre olumlu veya olumsuz çekimlenmeleri gerekir. Örneğin “Herkes onu dikkatle dinledi ama soru sormadı.” cümlesinde bu kurala uymamaktan kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır.

1. Buna göre seçeneklerdeki cümlelerin hangisinde yukarıda verilen kurala uyulmamasından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Hiçbir öğrenci derslerini aksatmamış, bu konuya istekle çalışmış.
- B) Bu haklı eleştirilere kimse karşılık veremiyor, herkes utançla başını öne eğerek susuyordu.
- C) Yakında mağazamızın onarımı bitecek ve mağazamız halkın hizmetine açılacaktır.
- D) Hem bana güvendiğini söylüyor hem de yanlış karar vermemden korkuyor.

Bilgi: Birleşik ve birden çok yüklemli cümlelerde yüklemelerin, yardımcı fiillerin ve fiilimsilerin ortak kullanılması anlatım bozukluğuna neden olabilir.

Örnek: -----.

2. Aşağıdaki cümlelerden hangisi verilen bilgiye uygun bir örnek değildir?

- A) Manzarayı, denizi, kuşları, rüzgârı dinlemeyi özledim.
- B) Okuryazar ve sağlık sorunu olmayanlar başvurabilir.
- C) Hafif işleri kardeşim, zor işleri ben yaparım.
- D) Sabahları portakal suyu, akşamları süt içerim.

- Ek yanlışlığı
- Öge eksikliği
- Özne-yüklem uyumsuzluğu

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde verilen anlatım kusurlarından herhangi biri bulunmamaktadır?

- A) Tarihi köprüye beraber gittik, inceleme yaptık.
- B) Gece eve dönerken köpekler arkamdan havladılar.
- C) İnsanların sorunlarına ilgilenmeyi ve onların dertlerine çare bulmayı temel ilke edinmişti.
- D) Mutlaka bir çaresini bulup köpeği atlatmış olsa gerek.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu vardır?

- A) Herkes yaşlı insanları gözetmeli, ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmalıdır.
- B) Memeli hayvanların bir kısmında ağız bölgesinde bulunan dişler besini parçalayarak küçük parçalara ayırır.
- C) Sizi doğal bir hayatın içerisinde hayvanlar âlemine yolculuğa çıkarmak istedim.
- D) Okula başladıktan sonra babam, akşamları bize sorular sorar, ne öğrendiğimizi merak ederdi.

1. Buraya sık sık geliriz ama daha önce sizi hiç görmemiştik.
2. Eve önce biraz masraf yapacağız sonra da satışa çıkaracağız.
3. Kitaplarımı çantama koydum, sırtıma takıp dışarı çıktım.
4. Söylenerek odaya girdi, bir süre sonra yine söylenerek çıktı.

5. Yukarıdaki cümlelerin hangilerinde nesne eksikliğinden kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır?

- A) 1 – 2
- B) 2 – 3
- C) 3 – 4
- D) 1 – 4

İyi ve doğru bir anlatımda özne ile yüklem

- Tekillik - çoğulluk bakımından
 - Kişi yönünden
 - Olumluluk - olumsuzluk bakımından
- birbiriyle uyumlu olmalıdır.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu açıklamalardan herhangi birine uymamaktan kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Kimse, benim için rahatını bozmasın.
- B) Ağaçlar, her gün, hiç şikâyet etmeden bizim için meyve veriyorlar.
- C) Düzenli su vermediğin için bütün çiçekler solmuşlar.
- D) Kardeşimin doğum günü için annem, babam ve ben güzel bir eğlence hazırladık.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tamlayan ekinin kullanılmaması anlatım bozukluğuna yol açmıştır?

- A) Komşumuzun kızı gitar çalmasını bir türlü öğrenememişti.
- B) Beni sevdiğini çok uzun yıllardır biliyordum ama bundan kimseye söz etmedim.
- C) Çocuklar hayata bakış açılarına ailelerin önem vermesi gerekmektedir.
- D) Kültür ve sosyal etkinlikler bir toplumun gelişmesinde doğrudan rol oynar.

Güneş doğmadan hazırlıklarını yapıp Abant'taki kamp alanına gidildi.

8. Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdaki değişikliklerin hangisinin yapılmasıyla giderilebilir?

- A) "Güneş" sözcüğünden sonra virgül getirilerek
- B) "gidildi" edilgen fiili "gitti" şeklinde etken yapılarak
- C) Yüklem olumsuz yapılarak
- D) "Abant'taki" sözcüğündeki "-ki" eki atılarak

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yer tamlayıcısı eksikliğinden kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Deprem bölgesindeki yardım malzemelerinin bir bölümünün yağmalandığı söyleniyor.
- B) Boğaz'a yeni köprüler yapılmadıkça karşıya geçişlerde zaman kaybı yaşanacaktır.
- C) Bu yıldan itibaren Ege Bölgesi'nde ağaçlandırma çalışmaları hızlandırılacak.
- D) Bu yardım kampanyanızdan dolayı sizi kutluyor ve en derin şükranlarımı sunuyorum.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kelime yanlış yerde kullanıldığı için anlatım bozulmuştur?

- A) Çalıştığı tüm işlerde kendini sevdirmeyi ve saydırmayı başardı.
- B) Bazı oyuncular fazla topla oynayınca pozisyon üretmede zorluk yaşadık.
- C) Her gün yeni bir şeyler deneme arzusu, bir işe yoğunlaşmasını engelliyordu.
- D) Bunca yıllık tanışıklığımıza rağmen birbirimizin kalbini hiç kırmadık.

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Özel ve tür adları, bir cümleinin öznesi olarak kullanılabilir.
- B) Bu haber hem yerel hem ulusal basında geniş bir şekilde yer aldı.
- C) Çocukluğundan beri ne annesini ne babasını üzecek bir davranışı olmuştur.
- D) Yazılarınız ister gazetelerde ister dergilerde yayımlansın, okunuyor.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde özne-yüklem uyumsuzluğundan kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Uzun zamandır birlikte çalışıyoruz, işini aksattığına şahit olmadım.
- B) Sen ve Elif, biraz sonra hareket edecek olan arabayla gideceksiniz.
- C) Zaten böyle lezzetli yemekleri bir annem bir sen yapabilirsin.
- D) Acılar paylaşıldıkça azalır, sevgi paylaşıldıkça çoğalır.

Afrika'da yaşayan bu kurbağalar, kendilerine yaklaşan tehlikeli bir hayvanı fark ettiklerinde renk değiştiriyorlar.

13. Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özne - yüklem uyumsuzluğu
- B) Yüklem eksikliği
- C) Nesne eksikliği
- D) Dolaylı tümleç eksikliği

❖ Topluluk ve sayı adlarından oluşan öznelerde yüklem tekil olur.

❖ Organ ve zaman adlarının çoğul özne olması durumunda yüklem tekil olur.

14. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yukarıda verilen özelliklerin örneği yoktur?

- A) İki üç kişi piknik alanındaki çöpleri topluyordu.
- B) Ordumuz, düşmanların gözünü korkutuyor.
- C) Annemin gözleri, son zamanlarda iyi görmüyor.
- D) İlk zamanlar seni çok ukala biri sanmıştım.

❖ Ek fiil eksikliği anlatım bozukluğuna yol açar.
Çalışmaları iyi ama yeterli değildi. (Yanlış)
Çalışmaları iyiydi ama yeterli değildi. (Doğru)

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ek fiil eksikliğinden kaynaklı bir anlatım bozukluğu yoktur?

- A) Çocuk yaramaz ama ukala değildi.
- B) Geleneklere bağlıydı, yeniliklere açık değildi.
- C) Ev büyük fakat kullanışlı değildi.
- D) Bu sene elma bol lâkin ucuz değildi.

Özne tekil kişi olmasına rağmen saygı, incelik, yüceltme, övünme amacı ile yüklem çoğul olabilir.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yukarıdaki bilgiyi örnekleyen bir kullanım vardır?

- A) Öğretmenim, sizden bir şey isteyebilir miyim?
- B) Biz, her zaman ve her şartta sözümüzü tutarız.
- C) Milli Eğitim Bakanı sınav hakkında bilgi verdi.
- D) Vali Bey şimdi salona teşrif ettiler.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu yapılmıştır?

- A) Yaşadığım sorun, içinden çıkılmaz bir hâle gelmeden babamdan yardım istedim.
- B) Defterlerimin artan yapraklarını kesip bir araya getirir, şiirlerimi yazarım.
- C) Hepimiz, şirketin girdiği darboğazdan çıkabilmesi için daha çok çalışıyoruz.
- D) Birçok konuda olduğu gibi bunda da annemin tavsiyeleri işimize çok yaradı.

Hataları bağışlamak bize zarar vermez, aksine yüceltir.

4. Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yüklem eksikliği
- B) Dolaylı tümleş eksikliği
- C) Nesne eksikliği
- D) Özne eksikliği

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Seninle nerede ve nasıl tanıştığımızı hatırlayamadım şu an.
- B) Öğrenci yurduna giriş ve çıkışlar 21.30'dan sonra yasaktı.
- C) Arkadaşlarımın çoğu, bu önerimi mantıklı bulmuştu.
- D) Aydın insan; düşünen, düşündüklerini ifade edebilen kişidir.

6. Aşağıdakilerden hangisi anlatımı bozuk bir cümle değildir?

- A) Herkes aynı uyarıyı yapınca kararından vazgeçti.
- B) Konuyla ilgili endişe ve kaygılarımı ona aktardım.
- C) Uzun uzun oteli inceledi ama yine de kalmadı.
- D) Bırak yumurta kırmayı, bir tepsi baklava bile açamam.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu yapılmıştır?

- A) Hepimiz bir olursak bu işin üstesinden gelebiliriz.
- B) Özür dilemek bir erdemdir, bizi küçük düşürmez.
- C) Yemeğin kokusu buraya geliyor, pişmiş olmalı.
- D) Tarladaki işleri biten çiftçiler evlerine dönüyor.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde dolaylı tümleş eksikliğinden kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Evini beğendik ama bazı değişiklikler yapmak istiyoruz.
- B) Teyzemle konuştum, çok özlediğimi söyledim.
- C) Müdür, gerekli açıklamaları toplantıdan sonra yapacak.
- D) İşe yeni alındı ama işten hemen ayrıldı.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu vardır?

- A) Sabırlı olmak, insanı başarıya götüren en önemli etkidir.
 B) Daha iyi olmaya çalışmazsan iyi olarak da kalamazsın.
 C) Film izlemesini hepimiz çok seviyoruz.
 D) Babam, konuşmasını hiç kesmeden sürdürüyordu.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) İlkokulu bitirdikten sonra eğitimine bir süre ara vermiş.
 B) Sonbahar gelince evlerde kış hazırlıkları başladı.
 C) Derslerine düzenli çalışmaması sınavda başarısız olmasını sağladı.
 D) Evinin duvarlarını çocuklarının fotoğrafları süslüyordu.

(1) Bugün Maltepe Belediyesi Kültür Merkezi'nde "eğitimin önemi" konulu bir konferans düzenlendi. (2) Konferansa çok sayıda dinleyici katıldı. (3) Konferansta eğitimci yazar Ahmet Selim Arıkan da bir konuşma yaptı. (4) Konferans çok verimli geçti, tüm salon kulak kabartarak ünlü yazarı dinledi.

11. Bu metindeki numaralanmış cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu vardır?

- A) 1. B) 2.
 C) 3. D) 4.

- I. Savaşın tüm şiddetiyle sürdüğü günlerde insanlar evlerinden dışarı çıkmazlardı.
 II. Dağın yamacındaki çağlayanın suları büyük bir gürültüyle aşağıya dökülüyorlar.
 III. Aldığınız on bin lira borcu en geç bu ay sonunda ödeyeceksiniz.
 IV. Tilki, kimseye görünmeden kümese girmek için güneşin batmasını bekledi.

12. Numaralanmış cümlelerin hangilerinde anlatım bozukluğu vardır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II
 C) I ve II D) III ve IV

- I. Teknik direktör maç sırasında oyuncusunu yanına çağırdı, bir şeyler söyledi.
 II. Ünlü tablo Amerika'dan getirildi ve Ankara'da sergilenmeye başlandı.
 III. Bizim sorunlarımızla her zaman yakından ilgilenir, bizi görmezden gelmezdi.
 IV. Cumartesi sabahları ben kütüphaneye, kardeşim futbol antrenmanına giderdi.

13. Numaralanmış cümlelerin hangisinde yüklem eksikliğinden kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır?

- A) I B) II
 C) III D) IV

14. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu vardır?

- A) Akıcı bir dil kullanması çoğu eleştirmen tarafından takdir ediliyor.
 B) Öğretmen olarak doğduğu köye yıllar sonra döndü.
 C) Mesleğinde yükselmek istiyorsan çalışmaktan vazgeçme.
 D) Ankara'nın bunaltıcı havasından kaçmak için yanına geldim.

15. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğunun nedeni yanlış açıklanmıştır?

- A) Sorularına yanıt vermekte güçlük çekiyorum. (Kişi zamiri eksikliğinden kaynaklanan anlam belirsizliği)
 B) Lahanayla yapılan yemekleri az, patlıcanı ise hiç yemem. (Özne eksikliği)
 C) Ramazan davulu uygulaması Türkiye'ye özel bir gelenektir. (Bir kelimenin yerine yanlış anlam verecek şekilde başka bir kelimenin kullanılması)
 D) Arkadaşlarımdan hiçbiri düğünüme gelemediler. (Özne - yüklem uyumsuzluğu)

16. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu yoktur?

- A) Kimimiz top oynadı, kimimiz ağaçlara tırmandılar.
 B) Bir aydır sıcak yüzünden rahat rahat uyku uyuyamıyordum.
 C) Şenliğe katılım çok yüksekti öyle ki şenlik alanında in cin top oynuyordu.
 D) Torunumu bir an önce görmek, kucaklamak, öpmek istiyorum.

Türkçede bir cümlelin öznesi birinci ve üçüncü tekil kişiden oluşuyorsa yüklemi birinci çoğul kişi olur.

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu kurala uymamaktan kaynaklanan bir bozukluk vardır?

- A) Serkan, senin ağabeyinle aynı okulda okumuştı.
- B) Durakta bir ben bir de o yaşlı teyze kalmıştı.
- C) Haftaya sen, ben ve küçük kardeşim fuara gidelim.
- D) Meltemle geçen yıl İstanbul'da karşılaştım.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinden "onu" sözcüğü çıkarılırsa anlatım bozukluğu oluşur?

- A) Kardeşime güzel bir bisiklet alıp onu sevindirdik.
- B) Kitabı tüm dikkatinle okursan onu daha iyi anlarsın.
- C) Yemeği güzel bir kâseye koydu ve onu masaya getirdi.
- D) Öğretmenini çok sever, onu sık sık ziyaret ederdi.

- Hayvanları çok sever, daima merhametle yaklaşırdı.
- Dostlarımdan ayrılmak, bir daha görememek zor geliyor.
- Her gün düzenli olarak çalıştı, tembellik etmedi.

3. Seçeneklerin hangisi yukarıdaki cümlelerde bulunan anlatım bozukluğu sebeplerinden biri değildir?

- A) Mantık hatası
- B) Zarf tamlayıcısı eksikliği
- C) Nesne eksikliği
- D) Yer tamlayıcısı eksikliği

İsim tamlamalarında tamlanan iyelik eki alır, sıfat tamlamalarında ise almaz. Bu nedenle bir isimle bir sıfatın aynı tamlanana bağlanması anlatım bozukluğuna neden olur.

4. Verilen bilgiye göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu vardır?

- A) Polis ve itfaiye araçları meydanı doldurmuştu.
- B) Korku ve macera filmlerini severek izlerim.
- C) Kültür ve spor programlarını takip ediyorum.
- D) Ekonomik ve sağlık açısından zor günler geçiriyordu.

(1) Marco Polo gibi Avrupalı gezginler, Doğu'ya yaptıkları gezilerde yoğurt ve yoğurttan üretilen yiyeceklerle karşılaşmış, seyahatnamelerinde söz etmiştir. (2) Fakat Avrupalılar yoğurtla asıl 16. yüzyılda tanıştı. (3) Fransa Kralı I. François'ın bir türlü tedavi edilemeyen bağırsak hastalığını, Kanuni Sultan Süleyman tarafından gönderilen bir doktor, keçi sütünden yapılmış yoğurt kürüyle tedavi edince yoğurt, Avrupa'da duyuldu. (4) 19.yüzyıl sonunda, Rus bilim insanı İlyâ Meçnikov, Pasteur Enstitüsünde yoğurt üzerine yaptığı bilimsel çalışmalarını "Uzun Yaşamın Sırrı" adlı kitabında anlattı ve 1908 yılında Nobel Tıp Ödülü aldı.

5. Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

6. "Anonim masal, toplumun değer yargılarını, anlayışını, kültürünü, dünya görüşünü yansıtan ürünlerdir." cümlesindeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özne-yüklem uyumsuzluğu
- B) Yüklemin kullanılmaması
- C) Çatı uyumsuzluğu
- D) Ek yanlışlığı

7. "Milletimiz ne bizim ne Batı klasiklerini okuyor." cümlesindeki anlatım bozukluğunun sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ek fiil eksikliği
- B) Tamlama yanlışlığı
- C) Yardımcı fiil eksikliği
- D) Özne - yüklem uyumsuzluğu

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğunun sebebi yanlış gösterilmiştir?

- A) Kullanışlı ama pahalı olmayan bir araba almak istiyormuş. (yardımcı fiilin kullanılmaması)
- B) Kitabın konusu oldukça güzel, anlatımı ise etkileyici değildi. (ek eylemin kullanılmaması)
- C) Uzun bir toplantı yapıp bütün konuları güzelce tartıştık. (çatı uyumsuzluğu)
- D) Ödevlerine gereken önemi verir, vaktinde yapardı. (kişi zamirinin kullanılmaması)

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yardımcı eylem kullanılmaması anlatım bozukluğuna sebep olmuştur?

- A) Notları kötü ve başarılı olmayanlar, bu eğitim programına alınmayacak.
- B) Öneriyi kabul edenler ve etmeyenler, aralarında bir hayli tartıştı.
- C) Gelecek, gayretli ve zeki olanların ellerinde şekillenecektir.
- D) Evi olan ve olmayan herkes bu kampanyadan faydalanabilecek.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Tarihte karşılaştığımız her olay, bir başka olayın nedeni oluyor.
- B) Tarihe yapılan bu ilgisizlik, tarih bilincinin oluşmasını engelliyor.
- C) Tarafsız her tarihçi, olaylar arasında neden - sonuç ilişkisi kurmaya çalışır.
- D) Aynı görüşte birçok tarihçiyi okumak, ufkunuzu daraltır.

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yanlış anlamda kullanılmış bir kelime anlatımı bozmuştur?

- A) Bahçe düzenlenince gözüme ayrı bir güzel göründü.
- B) Amcasıyla yıllardır ne görüşebiliyor ne de konuşabiliyordu.
- C) Gezi bitiminde herkes bütçesine uygun hediyeler alarak arabalarına bindi.
- D) Son okuduğum iki kitap arasında oldukça belirgin ayrıntılar vardı.

Çocukların fikirlerini önemsemeliyiz çünkü saygıyı hak ediyorlar.

12. Bu cümledeki anlatım bozukluğunun sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özne eksikliği
- B) Dolaylı tümleç eksikliği
- C) Nesne eksikliği
- D) Yükleme eksikliği

13. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu bulunmamaktadır?

- A) Kitap hem ince hem de sürükleyici olduğu için bir çırpıda, çabucak bitirdim onu.
- B) Anlattığım konuyla ilgili sanırım senin de söyleyeceğin bir şeyler vardır mutlaka.
- C) Sinema salonunda karşılaşmaları, iki eski dost için güzel bir sürpriz olmuştu.
- D) Öğretmenimin tavsiye ettiği kitabı bu sabah aldım ama henüz başlayamadım.

(1) Önceleri insanlarla iletişimi pek iyi olmayan, hatta konuşmayı da sevmeyen biriydim. (2) Fakat kaderin cilvesi olacak ki kendimi bir şirketin müşteri temsilcisi olarak buldum. (3) Başlarda hepinizin de tahmin edeceğiniz gibi sıkıntıdan ter içinde kalıyordum. (4) Ama zamanla insanlarla iletişimi öğrendim ve inanılmaz derecede zevk almaya başladım.

14. Yukarıdaki parçanın hangi cümlesinde anlatım bozukluğu vardır?

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4

15. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu yoktur?

- A) Sen, annen ve dayın yarın öğleden sonra Mısır Çarşısı'na gidecek.
- B) Çınar ağacının yaprakları ağustos sonunda sararmaya başlıyor.
- C) Bugün herkes onu nedense büyük bir dikkatle dinliyorlardı.
- D) Vapurun su almaya başlamasıyla birlikte pek çok insan suya atlıyorlar.

Şirket muhasebecisi, birkaç gün içinde bitirilen işlerin ödemesinin yapılacağını söyledi.

16. Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çelişen sözcüklerin kullanılması
- B) Bir sözcüğün yerine yanlış anlam verecek şekilde başka bir sözcük kullanılması
- C) Sözü yanlış yerde kullanılması
- D) Özne-yüklem uyumsuzluğu